

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	GS-advies aanvraag startvergunning wetenschappelijke boring aardwarmte Ede-Veenendaal	TELEFOONNUMMER	+31611591090
		E-MAILADRES	youri.den.otter@provincie-utrecht.nl
DATUM	14-11-2023	DOMEIN/OPGAVE	LLO
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1594945003-3641	TEAM	WEB
VAN	Youri den Otter	PORTEFEUILLEHOUDER	Bakker
BIJLAGE	GS-advies aanvraag startvergunning wetenschappelijke boring aardwarmte Ede-Veenendaal		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Wij hebben op 14 november jl. een advies over een aanvraag van een startvergunning voor een wetenschappelijke boring aardwarmte in het gebied Ede-Veenendaal verstuurd aan het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (verder: EZK) (zie bijlage 1). Het gebied waar de vergunningaanvraag op van toepassing is ligt voor een deel in de provincie Utrecht en voor een deel in de provincie Gelderland.

Wij zijn voorstander van verder onderzoek naar aardwarmte in het algemeen en specifiek van het uitvoeren van deze wetenschappelijke boring, omdat de resultaten een beter beeld geven of er in onze ondergrond geschikte lagen voor het winnen van aardwarmte aanwezig zijn en of deze aardwarmte duurzaam en veilig winbaar en exploiteerbaar is. Wel vraagt het onderzoek naar aardwarmte om zorgvuldigheid. In het advies aan EZK hebben wij hierover een aantal aandachtspunten meegegeven.

Inleiding:

Middels de Statenbrieven van 5 februari 2019 (kenmerk 81E5EE8E), 19 november 2019 (kenmerk 2019MM190), 3 maart 2020 (kenmerk 2020MM26-01), 28 september 2021 (kenmerk 2021RGW155) en 5 juli 2022 (kenmerk 2022RGW88) hebben wij u geïnformeerd over de provinciale adviesrol in het kader van de Mijnbouwwet en de door ons uitgebrachte adviezen aan EZK over diverse opsporingsvergunningaanvragen aardwarmte. Middels de memo van gedeputeerde Van Essen van 12 juni 2023, geagendeerd in de commissie MM van 30 augustus 2023, bent u geïnformeerd over de voortgang aardwarmte in de provincie Utrecht en specifiek over de stand van zaken van de wetenschappelijke boringen als onderdeel van het programma SCAN. In genoemde statenbrieven en het memo is u toegezegd dat u op de hoogte gehouden wordt van ontwikkelingen. Wij willen u graag informeren over een door ons uitgebracht advies over een aanvraag startvergunning voor de wetenschappelijke boring aardwarmte Ede-Veenendaal.

Toelichting aanvraag startvergunning

Op 21 september 2023 hebben wij van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (hierna: EZK) het verzoek ontvangen om op grond van artikel 24q van de Mijnbouwwet binnen de wettelijke termijn van acht weken

advies te geven over de aanvraag startvergunning wetenschappelijke boring aardwarmte Ede/Veenendaal. Het gebied waar de vergunningaanvraag op van toepassing is ligt voor een deel in de provincie Utrecht en voor een deel in de provincie Gelderland (zie figuur 1). De startvergunning wordt aangevraagd door Energiebeheer Nederland (verder: EBN) voor het uitvoeren van één wetenschappelijke boring tot ca. 1350 meter diepte op één locatie binnen het aangevraagde gebied. Binnen dit gebied heeft EBN twee mogelijke locaties in de gemeente Ede, net buiten de provincie Utrecht, op het oog die geschikt zijn om de boring uit te voeren. Nader aanvullend (seismisch) onderzoek zal uitwijzen welke van de twee locaties de voorkeur heeft en vervolgens wordt van deze twee locaties één definitieve locatie gekozen.

Figuur 1: Ligging gebied aanvraag startvergunning wetenschappelijke boring aardwarmte Ede-Veenendaal (rode lijn) met de twee mogelijke locaties voor de boring (rode en blauwe ster). De provinciegrens Utrecht-Gelderland is met een grijze lijn aangegeven.

Deze wetenschappelijke boring is onderdeel van het programma SCAN (Seismische Campagne Aardwarmte Nederland) en heeft als doel om meer detailkennis over de ondergrond en daarmee meer over de potentie van aardwarmte (geothermie) in de regio te verkrijgen. Na het uitvoeren van de boring vinden er een aantal testen en onderzoeken van specifieke gesteentelagen plaats. Daarna zal het boorgat conform wet- en regelgeving worden afgesloten. Er zal geen winning van aardwarmte vanuit deze wetenschappelijke boring plaatsvinden.

Belangen voor de provincie

In eerdere statenbrieven hebben wij u aangegeven dat aardwarmte naar verwachting in de toekomst een belangrijke hernieuwbare bron zal worden voor warmtenetten in de gebouwde omgeving en in sommige gevallen ook voor de industrie. Aardwarmte is vooral van belang voor de bestaande (grootschalige) netten zoals Utrecht-Nieuwegein, Amersfoort en Veenendaal. Deze bestaande netten moeten nog vrijwel volledig verduurzaamd worden. Maar ook toekomstige warmtenetten kunnen eventueel aardwarmte als duurzame warmtebron gebruiken.

De kennis over de (diepe) ondergrond en de potentie van aardwarmte in de provincie Utrecht is nog beperkt. Het is daarom van belang dat er meer detailinformatie over de ondergrond beschikbaar komt en meer zekerheid over de potentie van aardwarmte gegeven kan worden en dan vooral over de waterdoorlatendheid van een aantal specifieke gesteentelagen. Om hier meer duidelijkheid over te krijgen zijn wetenschappelijke boringen nodig, zodat boormonsters van de betreffende gesteentelagen geanalyseerd kunnen worden.

Wel vraagt het onderzoek naar aardwarmte om zorgvuldigheid. Zorgvuldigheid als het gaat om:

- het beschermen van bodem, (grond)water, milieu en natuur;
- het voorkomen van schade aan o.a. bebouwing en infrastructuur;
- het betrekken van en communiceren met de omgeving waar het onderzoek gaat plaatsvinden.

In het advies aan EZK hebben wij hierover een aantal aandachtspunten meegegeven.

Wetgeving, wettelijke adviesrol provincie Utrecht en afstemming met andere overheden

Per 1 juli 2023 is de gewijzigde Mijnbouwwet, onderdeel aardwarmte, in werking getreden. De gewijzigde Mijnbouwwet moet een beter passende regelgeving bieden voor geothermie. Omdat aardwarmte anders werkt dan andere mijnbouwactiviteiten (zoals olie- en gaswinning) is er nu een specifieke wetgeving met o.a. een afzonderlijke vergunningsstructuur. De vroegere opsporingsvergunning, winningsvergunning en winningsplan zijn vervangen door de vergunning toewijzing zoekgebied, de startvergunning en de vervolggunning.

Door Energiebeheer Nederland (EBN) wordt voor de wetenschappelijke boring een startvergunning aangevraagd. Met een startvergunning mag er nog niet geboord worden. Een boring is pas mogelijk nadat het ministerie van EZK hiervoor ook een omgevingsvergunning heeft verstrekt en SodM heeft ingestemd met o.a. een werk-/boorplan en een risicoanalyse. Eind 2023/begin 2024 zal EBN naar verwachting een omgevingsvergunning aanvragen bij EZK. Omdat het alleen een onderzoeksboring betreft, is geen vergunning toewijzing zoekgebied of vervolggunning nodig.

Met de wijziging Mijnbouwwet onderdeel aardwarmte zijn ook de adviesrollen van decentrale overheden gewijzigd. Provincies hadden voorheen een coördinerende adviesrol, waarbij zij colleges van B&W en dagelijks besturen van de waterschappen betrokken. Dit is met de wijziging vervangen door een zelfstandige adviesrol voor provincie, gemeentes en waterschappen. Provincie Gelderland, gemeente Veendam, gemeente Ede en Waterschap Vallei en Veluwe sturen daarom separaat een advies aan EZK. Wel heeft er ambtelijke afstemming over de adviezen plaatsgevonden.

EZK zal de adviezen van de decentrale overheden en de adviezen van Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), TNO, RVO en de Mijnraad meenemen in de besluitvorming op de aanvraag startvergunning.

Vervolprocedure / voortgang:

Wij zullen u bij nieuwe ontwikkelingen opnieuw informeren via een memo of statenbrief. Over de ontwikkelingen van de wetenschappelijke boring in Utrecht-Oost wordt u voor het einde van het jaar geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,

mr. J.H. Oosters

Secretaris,

mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen

